

ŽIVA, INTRANAZALNA

VAKCINA PROTIVU GRIPA

ŠTO TREBATE ZNATI 2003-2004

1. Zašto se treba vakcinisati?

Influenca ("grip") je ozbiljna bolest.

Izazvana je virusom koji se prenosi sa zaražene osobe na nos ili grlo drugih osoba.

Grip može prouzrokovati:

- povišenu temperaturu
- bol u grlu
- groznicu
- kašalj
- glavobolju
- bol u mišićima

Svatko može dobiti grip. Većina ljudi boluje svega nekoliko dana od gripa, ali neke osobe mogu postati ozbiljnije bolesne, što može zahtijevati bolničko liječenje. U S.A.D. u prosijeku nekih 36.000 ljudi umre od gripa svake godine, i to uglavnom starije osobe.

Vakcina protivu gripa sprečava da se dobije grip.

2. Živa, intranazalna vakcina protivu gripa

Sada postoje dve vrste vakcina protivu gripa. Živa, intranazalna vakcina protivu gripa (na tržištu poznata pod imenom FluMist), u upotrebi je od 2003 godine. FluMist je razblažena živa vakcina. Uprskava se u nosne duplje umesto da se daje putem injekcije u mišićno tkivo.

Neaktivna (umrtvljena) vakcina protivu gripa, poznatija ponekad kao "injekcija protivu gripa" je u upotrebi dugi niz godina, i daje se injekcijom.

3. Tko može primiti živu, intranazalnu vakcinu?

Upotreba žive, intranazalne vakcine dozvoljena je kod zdrave djece i odraslih osoba od 5 do 49 godina starosti, kao i kod osoba u kontaktu sa ukućanima u domaćinstvu koji se smatraju da pripadaju visoko-rizičnoj grupi uslijed komplikacija od gripa. Međutim, kako bezbjednost ove vakcine još uvijek nije utvrđena kod nekih drugih grupa, FluMist ne bi trebalo primjeniti kod mnogih osoba koje su podložne gripu ili komplikacijama uslijed gripa (vidi Odeljak br. 4).

Live, Intranasal Influenza Vaccine - Bosnian (9/04/03)

4. Tko ne treba primiti živu, intranazalnu vakcinu?

Niže navedene osobe ne bi trebale primiti intranazalnu vakcinu protivu gripa. Morale bi prvo provjeriti sa svojim liječnikom da li smeju primiti neaktivnu vakcinu protivu gripa.

- Odrasle osobe preko 50 godina starosti ili djeca mlađa od 5 godina.
- Osobe koje boluju dugi niz godina od navedenih bolesti:
 - srčana oboljenja
 - plućne bolesti
 - astma
 - bubrežna oboljenja
 - bolesti metabolizma, poput šećerne bolesti
 - anemija, kao i druga oboljenja krvi
- Osobe sa oslabljenim imunim sistemom uslijed:
 - SIDA-e/HIV-a ili nekog drugog oboljenja koje utiče na imuni sistem
 - dugotrajnog liječenja lijekovima koji slabe imuni sistem, poput steroida
 - liječenja raka zračenjem ili lijekovima
- Dijeca ili adolescentne osobe koje su pod dugotrajnim liječenjem aspirinom (ove osobe bi mogle oboljeti od Rejevog sindroma ukoliko dobiju gripu)
- Trudnice
- Bilo tko sa istorijom sindroma Guillain-Barré (GBS)

Preporučuje se neaktivna vakcina protivu gripa radije nego živa, intranazalna vakcina protivu gripa za liječnike, medicinske sestre, članove obitelji, kao i bilo koga tko je bio u bliskom kontaktu sa osobama koje imaju oslabljeni imuni sistem.

Navedene osobe trebale bi razgovarati sa liječnikom prije nego prime bilo koju vakcinu protivu gripa:

- Onaj tko je ikad imao ozbiljne alergijske reakcije na jaja, ili na prethodne doze vakcina protivu gripa.
- Ukoliko imate povišenu temperaturu ili ste ozbiljno bolesni u vrijeme kad trebate primiti vakcinu, vjerovatno bi trebali sačekati dok se ne oporavite pre nego primite ovu vakcinu. Razgovarajte sa svojim liječnikom ili medicinskom sestrom o tome da li trebate zakazati novi termin za vakcinaciju.

5. Kada bi trebalo da primim vakcinu protivu gripa?

Najbolje vrijeme da se primi vakcina protivu gripa je tijekom **oktobra** ili **novembra**. Međutim, živa, intranazalna vakcina protivu gripa se može dati čim vakcina postane dostupna. Sezona gripa obično dostigne vrhunac u periodu od januara do marta, tako da uglavnom svake godine vakcinu je najbolje primiti u decembru ili čak kasnije.

Većina ljudi se treba samo jednom godišnje vakcinisati protivu gripa. Međutim, djeca do 8 godina starosti koja *po prvi put* primaju ovu vakcinu treba da prime 2 doze ove vakcine. Kod žive vakcine protivu gripa, ove doze treba rasporediti u razmaku od 6-10 tjedana. Ova djeca bi trebala primiti prvu dozu u oktobru ili ranije.

Živa, intranazalna vakcina se može dati istovremeno sa drugima vakcinama. Pod ovim živim vakcinama spadaju i vakcine protivu boginja, zaušaka, rubela ili ospica. Međutim, ukoliko dve žive vakcine nisu date u istom danu, onda se moraju dati u razmaku od najmanje 4 nedelje.

Virusi gripa se često menjaju. Shodno tome, vakcine protivu gripa se obnavljaju svake godine, i neophodna je redovna godišnja vakcinacija.

6. Koji su rizici kod žive, intranazalne vakcine protivu gripa?

Vakcina, kao bilo koji drugi lijek, može prouzrokovati ozbiljne probleme, poput jakih alergijskih reakcija. Rizici prilikom davanja vakcine koji mogu naneti ozbiljne posljedice, sa čak mogućim smrtnim ishodom, su izuzetno mali.

Živa, intranazalna vakcina protivu gripa može prouzrokovati blage simptome (vidi dole).

Blage smjetnje:

Neka djeca i adolescentne osobe od 5-17 godina starosti prijavili su blage reakcije tijekom kliničkih studija, poput:

- curenje iz nosa ili zapušeni nos
- povišena temperatura
- glavobolja i bolovi u mišićima
- bol u stomaku ili povremeno povraćanje

Ovi problemi se obično javljaju nakon prve doze i nestaju sami po sebi.

Neke odrasle osobe od 18-49 godina starosti prijavile su slijedeće:

- curenje iz nosa ili zapušeni nos
- kašalj, jeza, malaksalost/slabost
- bol u grlu
- glavobolja

Tijekom kliničkih ispitivanja sa živom, intranazalnom vakcinom protivu gripa, mnogi od navedenih simptoma javljali su se bez obzira da li je osoba vakcinisana ili ne. Čak i kad bi se simptomi pojavili nakon vakcinacije, moguće je da nisu nastali uslijed vakcine.

Ozbiljne smjetnje:

- Veoma su rijetke alergijske reakcije koje su preteće po život. Ukoliko uopšte i dođe do njih, javljaju se nekoliko minuta ili nekoliko sati nakon davanja vakcine.
- Tijekom kliničkih ispitivanja žive, intranazalne vakcine nisu prijavljene reakcije koje su bile preteće po život. Međutim, rijetke reakcije mogu se tek otkriti po davanju novog proizvoda, pošto su milioni ili tisuće ljudi upotrijebili proizvod. Još uvek traje praćenje pojava neobičnih ili ozbiljnih smjetnji.

7. Što ako dođe do umerene ili ozbiljne reakcije?

Na što treba obratiti pažnju?

- Bilo kakve neobične pojave, poput visoke temperature ili promijena u ponašanju. Znaci ozbiljne alergijske reakcije mogu biti otežano disanje, promuklost, šištanje, osip po koži, ubledelost, ubrzani rad srca ili vrtoglavica.

Što treba učiniti?

- Pozovite liječnika, ili odmah odvedite navedenu osobu liječniku.
- Recite svom liječniku što se desilo, datum i vrijeme kada se desilo, i kada je data vakcina.
- Pitajte svog liječnika, sestru, ili zdravstvenu ustanovu da prijavi reakciju, tako što će popuniti formular koji se zove Vaccine Adverse Event Reporting System (VAERS). Možete i sami pozovati VAERS na 1-800-822-7967, ili možete otići na njihov vebisajt www.vaers.org.

8. Kako mogu više saznati?

Pitajte Vaše davaoce imunizacionih vakcina. Oni Vam mogu dati informacioni paket o vakcinama, ili predložiti Vam neke druge izvore informacija.

- Pozovite Vašu lokalnu ili državnu zdravstvenu ustanovu.
- Pozovite Center for Disease Control and Prevention (CDC):
 - Pozovite 1-800-232-2522 (engleski)
 - Pozovite 1-800-232-0233 (španjolski)
 - Posijetite slijedeće CDC vebisajtove:
www.cdc.gov/ncidod/diseases/flu/fluivirus.htm ili
www.cdc.gov.nip

**DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES
CENTERS FOR DISEASE CONTROL AND PREVENTION
NATIONAL IMMUNIZATION PROGRAM**

Vaccine Information Statement-Bosnian
Live, Intranasal Influenza Vaccine (9/4/03)

Translation provided by the Minnesota Department of Health